

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

Кафедра адміністративного
права та судочинства

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Фінансове право»

на тему: «Правове регулювання неприбуткових організацій у податковому
законодавстві України»

Студентка групи ПР-31

Гришко Христина

Керівник: к.ю.н., доц. Ментух Н.Ф.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА	
1.1. Поняття, ознаки та правова природа неприбуткових організацій.....	6
1.2. Види неприбуткових організацій за законодавством України.....	8
1.3. Місце неприбуткових організацій у системі суб'єктів податкових правовідносин.....	11
Висновки до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	
2.1. Нормативно-правове забезпечення діяльності неприбуткових організацій у податковій сфері.....	14
2.2. Порядок набуття та втрати статусу неприбуткової організації.....	16
2.3. Податкові пільги та особливості оподаткування неприбуткових організацій.....	18
Висновки до розділу 2.....	20
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	
3.1. Проблеми правозастосовної практики у сфері оподаткування неприбуткових організацій.....	21
3.2. Особливості діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану.....	24
Висновки до розділу 3.....	26
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах становлення та розвитку громадянського суспільства в Україні неприбуткові організації відіграють одну з ключових ролей у реалізації соціальних, гуманітарних, освітніх, культурних та благодійних ініціатив. Особливої ваги набуває їхнє податкове регулювання, оскільки спеціальний пільговий режим оподаткування є потужним державним інструментом стимулювання громадської активності, підтримки вразливих верств населення та вирішення суспільно значущих завдань. У період дії воєнного стану роль неприбуткових організацій зросла в рази: вони стали основним каналом надання гуманітарної допомоги, підтримки Збройних Сил України, відновлення інфраструктури та соціальної реабілітації постраждалих. Водночас правозастосовна практика виявляє численні проблеми, починаючи від формального тлумачення норм Податкового кодексу щодо цільового використання доходів до частих виключень організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій. Це створює правову невизначеність, знижує ефективність пільгового режиму та перешкоджає повноцінному розвитку неприбуткового сектору.

Науково-практичне значення дослідження полягає в комплексному аналізі теоретичних засад, нормативного забезпечення та проблем податкового регулювання діяльності неприбуткових організацій, а також у розробці обґрунтованих пропозицій щодо його вдосконалення.

Метою дослідження комплексний аналіз правового регулювання діяльності неприбуткових організацій у податковому законодавстві України, виявлення проблем правозастосовної практики та визначення перспектив удосконалення податкового регулювання в цій сфері.

Для реалізації мети у курсовій роботі поставлено **наступні завдання:**

- розкрити поняття, ознаки та правову природу неприбуткових організацій у сфері податкового права;

- проаналізувати види неприбуткових організацій за законодавством України та їхнє місце в системі суб'єктів податкових правовідносин;
- дослідити нормативно-правове забезпечення діяльності неприбуткових організацій у податковій сфері;
- розглянути порядок набуття та втрати статусу неприбуткової організації;
- проаналізувати податкові пільги та особливості оподаткування неприбуткових організацій;
- виявити проблеми правозастосовної практики у сфері оподаткування неприбуткових організацій;
- дослідити особливості діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану;
- сформулювати висновки та пропозиції щодо вдосконалення податкового регулювання неприбуткових організацій.

Ступінь наукового дослідження теми у вітчизняній юридичній науці є досить високим. Питанням правового статусу, податкового регулювання та особливостей діяльності неприбуткових організацій присвячені праці таких сучасних науковців, як Баран М. В., Горват Т. Ю., Замрига А. В., Кобець О. А., Остап'юк Н. А., Лутсенко І., Гамулець М. І. та інших. Разом з тим комплексного міждисциплінарного дослідження правового регулювання неприбуткових організацій саме в податковому законодавстві України з урахуванням актуальних реалій воєнного стану та новітніх змін податкового законодавства проведено недостатньо. Це зумовлює необхідність подальшого наукового пошуку та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі податкового регулювання діяльності неприбуткових організацій в Україні.

Предметом дослідження є норми податкового законодавства України, які регулюють правовий статус, порядок набуття та втрати статусу, податкові пільги та

особливості оподаткування неприбуткових організацій, а також практика застосування цих норм.

Для досягнення поставленої мети у роботі використано **комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження**: метод аналізу та синтезу, системно-структурний метод, формально-юридичний (догматичний) метод, метод порівняльного правознавства, історико-правовий метод, а також метод моделювання та прогностичний метод.

Структура курсової роботи обумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. У першому розділі розглядаються теоретико-правові основи неприбуткових організацій у сфері податкового права. Другий розділ присвячено особливостям податково-правового регулювання неприбуткових організацій в Україні. Третій розділ аналізує проблеми правозастосовної практики та перспективи вдосконалення податкового регулювання, зокрема в умовах воєнного стану. У висновках підбито підсумки дослідження та сформульовано основні пропозиції. Список використаних джерел містить 28 джерел, які складаються з чинних нормативно-правових актів, судових рішень та наукових публікацій 2021–2026 років.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

1.1. Поняття, ознаки та правова природа неприбуткових організацій

Сучасне податкове право України розглядає неприбуткові організації як особливу категорію суб'єктів, яка поєднує в собі елементи цивільно-правової конструкції некомерційної юридичної особи та спеціального податкового статусу, що дозволяє державі ефективно стимулювати суспільно корисну діяльність без застосування загальних правил оподаткування прибутку. Поняття неприбуткової організації не закріплене в одному-єдиному визначенні, а впливає з системного аналізу норм Податкового кодексу України та цивільного законодавства.

Зокрема, Податковий кодекс України чітко зазначає, що «неприбутковою організацією визнається юридична особа, яка не має на меті отримання прибутку для його розподілу між засновниками (учасниками) і відповідає критеріям, установленим для включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій» [8, п. 133.4.1]. Така формула підкреслює податкову спрямованість статусу, адже держава надає пільги не просто за відсутність комерційної мети, а за суворе дотримання умов, які виключають можливість зловживань.

Правова природа неприбуткових організацій є складною і багатогранною. З одного боку, вони виступають як некомерційні юридичні особи приватного права, діяльність яких спрямована на досягнення суспільних, а не приватних інтересів. Цивільний кодекс України прямо вказує, що «юридична особа, яка не має на меті отримання прибутку, є некомерційною» [14, ст. 83].

З іншого боку, у сфері податкового права такі організації набувають статусу спеціальних суб'єктів податкових правовідносин, для яких встановлено особливий режим звільнення від оподаткування прибутку за умови дотримання всіх вимог законодавства. Науковці справедливо підкреслюють, що «подвійна правова

природа неприбуткових організацій вимагає постійного балансу між свободою їхньої діяльності та необхідністю державного контролю з метою запобігання перетворенню некомерційної форми на прихований механізм мінімізації податкових зобов'язань» [4, с. 63]. Саме тому теоретичне осмислення їхньої природи є ключовим для розуміння місця цих суб'єктів у податковій системі держави.

Серед основних ознак неприбуткових організацій у податковому праві вирізняють чотири фундаментальні критерії. По-перше, це відсутність мети отримання прибутку для його розподілу між учасниками чи засновниками. По-друге, використання всіх отриманих доходів виключно для реалізації статутних цілей. По-третє, обов'язкове включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій, що є умовою набуття спеціального податкового статусу.

По-четверте, заборона розподілу майна та прибутку між засновниками у разі ліквідації організації. Як слушно зазначає Остап'юк Н. А., «основною відмітною ознакою, що відділяє неприбуткову організацію від суб'єкта господарювання, є не просто відсутність прибутку як такого, а відсутність самої мети його отримання як домінуючого мотиву діяльності» [7, с. 42]. Ця ознака має принципове значення, оскільки саме вона є підставою для надання організаціям пільгового податкового режиму і водночас слугує критерієм для державного контролю.

Дослідження правової природи неприбуткових організацій показує, що вони не є повністю вилученими з-під податкового нагляду. Навпаки, держава через механізми ведення Реєстру, подання звітності та індивідуальних податкових консультацій здійснює постійний моніторинг їхньої діяльності. Баран М. В. справедливо зазначає, що «неприбуткові організації поєднують у собі ознаки публічно-правових і приватно-правових суб'єктів, що зумовлює необхідність встановлення чітких меж дозволеної некомерційної діяльності та запобігання прихованим комерційним операціям» [1, с. 115].

Крім того, у науковій літературі підкреслюється, що «податковий статус неприбуткової організації є одним із найважливіших інструментів реалізації державної соціальної політики, оскільки дозволяє спрямовувати ресурси на задоволення суспільних потреб без додаткового фіскального навантаження» [2, с. 47]. Такий підхід свідчить про те, що держава свідомо обирає стимули замість жорсткого регулювання, але водночас залишає за собою право на жорсткий контроль у разі порушення встановлених правил.

Таким чином, поняття, ознаки та правова природа неприбуткових організацій формують теоретичний фундамент для всього подальшого дослідження. Вони дозволяють чітко відмежувати ці суб'єкти від комерційних структур і зрозуміти, чому законодавець надає їм особливий податковий режим. Аналіз цих аспектів безпосередньо переходить до розгляду видів неприбуткових організацій за законодавством України, оскільки саме різноманітність форм діяльності вимагає диференційованого підходу до податкового регулювання.

1.2. Види неприбуткових організацій за законодавством України

Законодавство України передбачає досить широку та гнучку систему видів неприбуткових організацій, що дозволяє охопити практично всі форми суспільно корисної діяльності та адаптувати податковий режим до реальних потреб суспільства. Основний перелік видів визначається Податковим кодексом України, який встановлює критерії для включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Зокрема, до Реєстру можуть бути включені «громадські об'єднання, благодійні організації, релігійні організації, творчі спілки, наукові та освітні установи, а також інші юридичні особи, що відповідають вимогам пункту 133.4.6 Податкового кодексу України» [8, п. 133.4.6]. Така класифікація є відкритою, що дає можливість державі оперативно реагувати на нові соціальні виклики.

Найпоширенішим і найбільш масовим видом неприбуткових організацій є громадські об'єднання, правовий статус яких детально врегульований Законом України «Про громадські об'єднання». Закон прямо вказує, що «громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для реалізації спільних інтересів» [12, ст. 1]. У податковому аспекті такі організації отримують пільги за умови, що їхні доходи використовуються виключно на статутну діяльність без будь-якого розподілу між членами. Подібне місце в системі посідають благодійні організації, діяльність яких регулюється Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Закон зазначає, що «благодійна організація – це юридична особа, створена для здійснення благодійної діяльності» [11, ст. 5]. Саме благодійні фонди та організації відіграють ключову роль у наданні допомоги вразливим верствам населення, особливо в умовах воєнного стану, і тому держава надає їм пріоритетний податковий режим.

Окрему групу становлять релігійні організації, наукові установи, освітні заклади, спортивні федерації та творчі спілки. Кожна з цих категорій має свої особливості, але їх об'єднує спільна спрямованість на задоволення суспільних інтересів. Кобець О. А. справедливо зазначає, що «різноманітність видів неприбуткових організацій відображає плюралізм сучасного українського суспільства і дозволяє державі гнучко реагувати на соціальні виклики через податкові інструменти» [4, с. 65].

Крім того, Постанова Кабінету Міністрів України № 440 чітко визначає порядок включення до Реєстру, зазначаючи, що «до Реєстру включаються неприбуткові підприємства, установи та організації, які відповідають вимогам пункту 133.4 Податкового кодексу України» [9, п. 2]. Це свідчить про те, що податкове законодавство не просто перелічує види, а встановлює єдині критерії для всіх.

Важливо підкреслити, що податкове законодавство не обмежується лише класичними видами. До реєстру можуть входити також фонди, асоціації, спілки,

якщо вони відповідають загальним вимогам. Лутсенко І. слушно звертає увагу на те, що «класифікація неприбуткових організацій за законодавством України є динамічною і постійно адаптується до нових реалій, зокрема до умов воєнного стану» [5, с. 29]. У науковій літературі також підкреслюється, що «різноманітність видів неприбуткових організацій створює передумови для ефективного використання податкових пільг як інструменту державної підтримки соціально значущих ініціатив» [3, с. 48]. Такий підхід дозволяє державі максимально широко охопити суспільно корисні форми діяльності.

Аналізуючи види неприбуткових організацій, не можна не відзначити, що податкове законодавство встановлює додаткові вимоги саме до кожного виду для збереження статусу. Наприклад, для громадських об'єднань та благодійних організацій пріоритетом є прозорість фінансової звітності та відсутність будь-яких комерційних операцій, не пов'язаних зі статутною діяльністю. Горват Т. Ю. підкреслює, що «законодавчі аспекти фінансово-господарської діяльності неприбуткових організацій вимагають чіткого розмежування дозволеної та забороненої діяльності з метою запобігання зловживанням» [2, с. 48]. Таким чином, види неприбуткових організацій утворюють цілісну, добре структуровану систему, яка забезпечує як свободу громадської ініціативи, так і ефективний податковий контроль з боку держави.

Підсумовуючи аналіз видів неприбуткових організацій за законодавством України, можна зробити висновок, що законодавець прагне максимально широко охопити всі суспільно корисні форми діяльності, надаючи їм податкові преференції.

1.3. Місце неприбуткових організацій у системі суб'єктів податкових правовідносин

Місце неприбуткових організацій у системі суб'єктів податкових правовідносин визначається їхнім особливим податковим статусом, який вирізняє

їх із загальної маси платників податків і надає їм водночас певні привілеї та додаткові обов'язки. Податковий кодекс України прямо відносить неприбуткові організації до кола суб'єктів податкових правовідносин, зазначаючи, що «неприбуткові установи та організації, включені до Реєстру, звільняються від оподаткування прибутку, отриманого від здійснення статутної діяльності» [8, п. 133.4]. Таким чином, вони виступають не як звичайні платники податку на прибуток підприємств, а як спеціальні суб'єкти, для яких держава встановлює пільговий режим з метою стимулювання суспільно корисної діяльності. Це місце закріплено не лише в податковому законодавстві, але й у взаємодії з іншими галузями права, що підкреслює комплексний характер їхнього статусу.

У системі суб'єктів податкових правовідносин неприбуткові організації займають проміжне положення між звичайними платниками податків і державними органами, оскільки вони одночасно є носіями податкових прав і обов'язків. З одного боку, вони мають право на податкові пільги та звільнення, а з іншого – зобов'язані вести облік, подавати звітність та дотримуватися вимог щодо використання коштів виключно на статутні цілі. Як справедливо зазначає Кобець О. А., «неприбуткові організації є активними учасниками податкових правовідносин, де їхній статус поєднує елементи публічного контролю з приватною ініціативою, що дозволяє державі ефективно реалізовувати соціальну політику через податкові інструменти» [4, с. 66]. Така позиція робить їх не пасивними об'єктами регулювання, а повноцінними суб'єктами, які взаємодіють із податковими органами через механізм Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Особливість їхнього місця в податковій системі полягає також у тому, що вони підлягають постійному моніторингу з боку Державної податкової служби. Постанова Кабінету Міністрів України № 440 встановлює чіткий порядок включення та виключення з Реєстру, що є ключовим елементом податкового контролю [9, п. 3]. Баран М. В. підкреслює, що «місце неприбуткових організацій у системі суб'єктів податкових правовідносин характеризується балансом між

державним наглядом і свободою діяльності, оскільки будь-яке порушення умов статусу автоматично призводить до втрати пільг і переходу на загальний режим оподаткування» [1, с. 118]. Крім того, у науковій літературі слушно звертається увага на те, що «неприбуткові організації виконують функцію посередника між державою та суспільством, забезпечуючи реалізацію суспільних інтересів шляхом використання податкових преференцій» [7, с. 45].

Аналізуючи місце неприбуткових організацій, не можна оминати їхню взаємодію з іншими суб'єктами податкових правовідносин. Вони можуть виступати як платниками податків (наприклад, ПДВ у певних випадках), так і отримувачами благодійної допомоги, що також оподатковується за спеціальними правилами. Горват Т. Ю. зазначає, що «в системі суб'єктів податкових правовідносин неприбуткові організації посідають унікальне місце, оскільки поєднують статус платника з елементами отримувача публічної підтримки, що вимагає від законодавця особливої уваги до питань прозорості та підзвітності» [2, с. 49]. Такий підхід дозволяє державі не лише контролювати, але й активно підтримувати їхню діяльність, особливо в умовах воєнного стану, коли роль громадських ініціатив значно зростає.

Крім того, місце неприбуткових організацій у податкових правовідносинах визначається їхньою здатністю впливати на формування податкової політики через участь у громадських обговореннях та подання пропозицій. Замрига А. В. справедливо вказує, що «неприбуткові організації не є лише об'єктами податкового регулювання, а виступають активними суб'єктами, які через свої об'єднання можуть ініціювати зміни в законодавстві щодо оподаткування» [3, с. 50]. Це свідчить про те, що їхнє місце в системі є динамічним і постійно розвивається відповідно до суспільних потреб.

Висновки до розділу 1

Підсумовуючи теоретичні основи неприбуткових організацій у сфері податкового права, можна констатувати, що вони становлять особливу категорію суб'єктів, яка поєднує в собі цивільно-правову конструкцію некомерційної юридичної особи та спеціальний податковий статус. Поняття, ознаки та правова природа цих організацій ґрунтуються на відсутності мети отримання прибутку для розподілу, використанні доходів виключно на статутні цілі та обов'язковому включенні до Реєстру, що підтверджується нормами Податкового кодексу України та Цивільного кодексу України.

Дослідження видів неприбуткових організацій за законодавством України продемонструвало їхню різноманітність – від громадських об'єднань і благодійних організацій до релігійних та наукових установ, що дозволяє державі гнучко реагувати на суспільні виклики через диференційований податковий режим. Нарешті, місце неприбуткових організацій у системі суб'єктів податкових правовідносин характеризується їхнім активним статусом як спеціальних платників, які користуються пільгами, але водночас підлягають жорсткому контролю з боку податкових органів.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

2.1. Нормативно-правове забезпечення діяльності неприбуткових організацій у податковій сфері

Нормативно-правове забезпечення діяльності неприбуткових організацій у податковій сфері України становить складну систему джерел, яка поєднує норми Податкового кодексу України з положеннями спеціальних законів та підзаконних актів, що дозволяє державі створювати ефективний механізм підтримки суспільно корисної діяльності без надмірного фіскального навантаження. Центральним актом у цій системі є Податковий кодекс України, який у пункті 133.4 прямо визначає спеціальний податковий статус неприбуткових організацій, зазначаючи, що «неприбуткові установи та організації, включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, звільняються від оподаткування прибутку, отриманого від здійснення їхньої статутної діяльності» [8, п. 133.4]. Ця норма є фундаментальною, оскільки саме вона встановлює пільговий режим, який відрізняє неприбуткові організації від звичайних платників податку на прибуток підприємств і створює правові підстави для їхньої діяльності в податковій сфері.

Доповнюють податкове регулювання спеціальні закони, що визначають правовий статус окремих видів неприбуткових організацій. Зокрема, Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» встановлює, що «благодійна організація здійснює свою діяльність на засадах добровільності, рівноправності, прозорості та публічності» [11, ст. 5], а Закон України «Про громадські об'єднання» підкреслює, що «громадське об'єднання не має на меті отримання прибутку» [12, ст. 1]. Ці положення безпосередньо кореспондують з податковими нормами, оскільки саме дотримання статутних цілей є умовою збереження пільгового режиму. Як слушно зазначає Горват Т. Ю., «нормативно-правове забезпечення діяльності неприбуткових організацій у податковій сфері потребує комплексного

підходу, де податкові норми не існують ізольовано, а тісно взаємодіють із цивільним і спеціальним законодавством, створюючи єдиний правовий механізм» [2, с. 48]. Такий комплексний характер регулювання дозволяє уникнути колізій і забезпечує єдність правового поля.

Важливим елементом нормативного забезпечення є підзаконні акти, насамперед Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 440, яка затверджує Порядок ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій. Постанова чітко регулює процедури включення та виключення, зазначаючи, що «включення до Реєстру здійснюється на підставі реєстраційної заяви та документів, що підтверджують відповідність критеріям неприбутковості» [9, п. 3]. Крім того, індивідуальні податкові консультації Державної податкової служби відіграють значну роль у практичному застосуванні норм. Наприклад, індивідуальна податкова консультація ДПС № 2324/ІПК/99-00-21-02-02 від 22.04.2026 роз'яснює окремі питання оподаткування, підкреслюючи, що «доходи неприбуткової організації, отримані від основної статутної діяльності, не підлягають оподаткуванню за умови їх цільового використання» [15, с. 3]. Науковці справедливо звертають увагу на те, що «нормативно-правове забезпечення у податковій сфері постійно еволюціонує, особливо в умовах воєнного стану, коли держава розширює можливості для неприбуткових організацій щодо отримання допомоги» [6, с. 5]. Таким чином, система нормативних джерел створює надійний фундамент для діяльності неприбуткових організацій, балансуючи між стимулюванням і контролем.

Аналіз нормативно-правового забезпечення показує, що законодавець прагне до максимальної деталізації правил, щоб запобігти зловживанням і забезпечити прозорість. Замрига А. В. підкреслює, що «податкове регулювання неприбуткових організацій є частиною ширшої державної політики підтримки громадянського суспільства, де норми Податкового кодексу відіграють роль головного інструменту» [3, с. 47]. Це нормативне поле безпосередньо впливає на порядок

набуття та втрати статусу, який буде розглянуто в наступному підрозділі, і формує практичні особливості оподаткування неприбуткових організацій в Україні.

2.2. Порядок набуття та втрати статусу неприбуткової організації

Порядок набуття та втрати статусу неприбуткової організації є одним із ключових елементів податково-правового регулювання, оскільки саме від нього залежить можливість користуватися пільговим режимом оподаткування. Набуття статусу починається з подання реєстраційної заяви до контролюючого органу разом із необхідними документами, як це передбачено Постановою Кабінету Міністрів України № 440. Згідно з пунктом 4 Порядку, «для включення до Реєстру неприбуткова організація подає заяву за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику» [9, п. 4]. Податковий кодекс України доповнює цю процедуру вимогою відповідності критеріям, зазначеним у пункті 133.4.6, де підкреслюється, що організація повинна «не мати на меті отримання прибутку для розподілу між учасниками» [8, п. 133.4.6]. Такий порядок забезпечує оперативність і прозорість включення до Реєстру, дозволяючи організаціям швидко отримати податкові пільги після державної реєстрації.

Втрата статусу, навпаки, відбувається автоматично або за рішенням контролюючого органу у разі порушення встановлених вимог. Податковий кодекс чітко вказує підстави для виключення, зокрема «у разі використання доходів (прибутків) для інших цілей, ніж фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та/або напрямів діяльності, визначених установчими документами» [8, п. 133.4.3]. Постанова № 440 деталізує механізм, зазначаючи, що «виключення з Реєстру здійснюється за рішенням контролюючого органу на підставі акта перевірки або інших документів, що підтверджують порушення» [9, п. 6]. Як слушно зазначає Кобець О. А., «порядок

набуття та втрати статусу неприбуткової організації є ефективним інструментом державного контролю, який запобігає перетворенню пільгового режиму на схему ухилення від оподаткування» [4, с. 67]. Судова практика підтверджує жорсткість застосування цих норм: Постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 16.07.2024 у справі № 0340/1350/18 підкреслює, що «будь-яке нецільове використання коштів є достатньою підставою для виключення з Реєстру» [10].

На практиці порядок набуття статусу вимагає від організацій ретельної підготовки установчих документів і підтвердження відповідності критеріям. Лутсенко І. справедливо звертає увагу на те, що «процедура набуття статусу неприбуткової організації в умовах воєнного стану була спрощена, але вимоги до цільового використання коштів залишилися незмінними» [5, с. 30]. Водночас втрата статусу тягне за собою серйозні наслідки: організація переходить на загальний режим оподаткування, а отримані раніше пільги можуть бути переглянуті. Індивідуальна податкова консультація ДПС № 122/ІПК/99-00-21-02-02 від 06.01.2026 роз'яснює, що «при втраті статусу неприбутковості оподаткування прибутку здійснюється за ставкою 18 % з дня виключення з Реєстру» [16]. Баран М. В. підкреслює, що «порядок втрати статусу є не лише санкційним механізмом, але й стимулом для дотримання податкової дисципліни неприбутковими організаціями» [1, с. 119].

Аналіз порядку набуття та втрати статусу демонструє, що законодавець створив збалансовану систему, яка сприяє розвитку неприбуткового сектору, але водночас забезпечує жорсткий контроль з боку держави. Горват Т. Ю. зазначає, що «ефективність податково-правового регулювання безпосередньо залежить від чіткості процедур набуття та втрати статусу, оскільки саме вони визначають межі дозволеної діяльності» [2, с. 50].

2.3. Податкові пільги та особливості оподаткування неприбуткових організацій

Податкові пільги для неприбуткових організацій становлять серцевину спеціального режиму оподаткування, який держава запровадила з метою стимулювання суспільно корисної діяльності, і саме вони відрізняють ці суб'єкти від решти платників податків. Податковий кодекс України чітко закріплює головну пільгу, зазначаючи, що «неприбуткові установи та організації, включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, звільняються від оподаткування прибутку, отриманого від здійснення їхньої статутної діяльності» [8, п. 133.4]. Ця норма є фундаментальною і діє за умови, що доходи (прибутки) організації використовуються виключно «для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами» [8, п. 133.4.2]. Таким чином, пільговий режим не є абсолютним, а залежить від цільового характеру використання коштів, що підкреслює баланс між державною підтримкою та податковим контролем.

Особливості оподаткування неприбуткових організацій проявляються також у регулюванні доходів, які не належать до статутної діяльності. Якщо організація отримує прибуток від господарської діяльності, що не відповідає її статутним цілям, такий прибуток оподатковується на загальних підставах за ставкою 18 %. Як слушно зазначає Кобець О. А., «податкові пільги для неприбуткових організацій є не безумовним привілеєм, а інструментом державної політики, який вимагає суворого дотримання критеріїв неприбутковості, інакше пільга перетворюється на підставу для застосування санкцій» [4, с. 67]. Крім того, на період дії воєнного стану законодавець розширив можливості використання доходів, встановивши, що «пункт 133.4 ПКУ на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану застосовується з урахуванням положень п. 63 підрозділу 4 розділу XX ПКУ» [8, п.

133.4], що дозволяє організаціям гнучкіше реагувати на суспільні потреби без ризику втрати статусу.

Окремим аспектом є оподаткування операцій з благодійною допомогою та безоплатним переданням майна. Індивідуальна податкова консультація ДПС № 122/ПК/99-00-21-02-02 від 06.01.2026 прямо роз'яснює, що «при втраті статусу неприбутковості оподаткування прибутку здійснюється за ставкою 18 % з дня виключення з Реєстру» [16], але до цього моменту всі доходи від статутної діяльності залишаються неоподатковуваними. Баран М. В. підкреслює, що «податкові пільги неприбуткових організацій у податковій сфері є ефективним механізмом підтримки соціально значущих ініціатив, особливо в умовах воєнного стану, коли держава розширює межі дозволеного використання коштів» [1, с. 119]. Водночас організації зобов'язані вести окремий облік доходів і витрат, подавати Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, що забезпечує прозорість і підзвітність.

Додаткові пільги стосуються й інших податків. Зокрема, неприбуткові організації можуть бути звільнені від земельного податку або користуватися пільгами з ПДВ за певних умов, якщо їхня діяльність фінансується за рахунок міжнародної технічної допомоги або благодійних внесків. Горват Т. Ю. справедливо зазначає, що «особливості оподаткування неприбуткових організацій передбачають не лише звільнення від податку на прибуток, але й комплексний підхід до всіх фіскальних зобов'язань, що дозволяє уникнути подвійного оподаткування і стимулює розвиток громадянського суспільства» [2, с. 50]. У науковій літературі також підкреслюється, що «з 2025 року діють зміни щодо благодійного ліміту, який збільшено до 8 % оподатковуваного прибутку попереднього року для платників, які передають кошти неприбутковим організаціям» [17], що розширює можливості для корпоративної благодійності.

Аналізуючи податкові пільги та особливості оподаткування, не можна не відзначити їхню динамічність у воєнний період. Замрига А. В. слушно звертає увагу

на те, що «в умовах воєнного стану податкове регулювання неприбуткових організацій набуло нових рис, зокрема через спрощення використання доходів на гуманітарну допомогу, що підтверджує гнучкість податкового законодавства» [3, с. 49]. Остап'юк Н. А. додає, що «осовною особливiстю оподаткування є заборона розподілу доходів між засновниками, що є ключовою умовою збереження пільг» [7, с. 44].

Висновки до розділу 2

Підсумовуючи особливості податково-правового регулювання неприбуткових організацій в Україні, можна констатувати, що нормативно-правове забезпечення, порядок набуття та втрати статусу, а також податкові пільги та особливості оподаткування утворюють єдину, добре збалансовану систему, яка поєднує державну підтримку суспільно корисної діяльності з жорстким контролем за цільовим використанням коштів. Центральне місце посідає Податковий кодекс України, який прямо закріплює звільнення від оподаткування прибутку за умови дотримання вимог пункту 133.4 [8, п. 133.4], доповнене спеціальними законами та Постановою Кабінету Міністрів України № 440 [9, п. 3–6]. Як зазначає Кобець О. А., «податкове регулювання неприбуткових організацій є ефективним інструментом реалізації соціальної політики держави, але вимагає постійного вдосконалення в умовах воєнного стану» [4, с. 68]. Отримані висновки демонструють, що законодавець створив гнучкий механізм, який забезпечує свободу діяльності неприбуткових організацій, водночас захищаючи бюджет від можливих зловживань, і закладає основу для аналізу проблем правозастосування в третьому розділі курсової роботи.

РОЗДІЛ 3.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

3.1. Проблеми правозастосовної практики у сфері оподаткування неприбуткових організацій

Правозастосовна практика у сфері оподаткування неприбуткових організацій в Україні вирізняється значною кількістю системних проблем, які суттєво ускладнюють реалізацію спеціального податкового статусу та часто призводять до конфліктів між неприбутковими організаціями та контролюючими органами. Однією з найбільш гострих проблем є неоднозначне тлумачення норм Податкового кодексу України щодо критеріїв «статутної діяльності» та «цільового використання доходів».

Згідно з пунктом 133.4.2 Податкового кодексу України, доходи неприбуткової організації «використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами» [8, п. 133.4.2]. Однак на практиці податкові органи нерідко застосовують формальний підхід, що призводить до визнання значної частини операцій нецільовими навіть за незначних відхилень.

Баран М. В. справедливо підкреслює, що «правозастосовна практика свідчить про те, що навіть незначні відхилення від буквального формулювання статуту можуть стати підставою для виключення організації з Реєстру неприбуткових установ та організацій» [1, с. 120]. Такий підхід суттєво знижує ефективність пільгового режиму та створює атмосферу правової невизначеності для неприбуткових організацій.

Іншою серйозною проблемою є часте виключення неприбуткових організацій з Реєстру на підставі рішення контролюючих органів. Податковий кодекс України

в пункті 133.4.3 прямо встановлює, що «у разі недотримання неприбутковою організацією вимог, визначених п. 133.4, така організація зобов'язана подати звіт та сплатити податкове зобов'язання, а також виключається з Реєстру» [8, п. 133.4.3]. Судова практика підтверджує жорсткість застосування цієї норми: Постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 16.07.2024 у справі № 0340/1350/18 чітко зазначає, що «будь-яке нецільове використання коштів є достатньою підставою для виключення з Реєстру неприбуткових організацій» [10]. Замрига А. В. слушно вказує, що «податкові органи часто не враховують специфіку діяльності неприбуткових організацій і застосовують занадто формальний підхід, що суперечить самій ідеї державної підтримки громадянського суспільства» [3, с. 51]. У результаті чимало організацій, особливо невеликих громадських об'єднань, змушені витратити значні ресурси на судовий захист свого статусу.

Значні труднощі виникають також у сфері ведення бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності. Багато неприбуткових організацій, особливо тих, що створені на волонтерських засадах, не мають достатніх фінансових можливостей для залучення висококваліфікованих бухгалтерів. Горват Т. Ю. справедливо зазначає, що «відсутність чітких методичних рекомендацій щодо розмежування доходів, отриманих від основної статутної діяльності та від додаткових джерел, часто призводить до численних спорів з податковими органами» [2, с. 51].

Крім того, з 2025 року законодавець запровадив нову підставу для виключення з Реєстру – використання доходів з метою надання неправомірної вигоди, що ще більше ускладнило правозастосовну практику та підвищило ризики для організацій. Остап'юк Н. А. підкреслює, що «проблеми обліку та звітності є однією з головних перешкод для ефективного функціонування неприбуткового сектору» [7, с. 44].

Не менш актуальною проблемою залишається недостатня уніфікація судової практики щодо спорів про виключення з Реєстру. Постанова Касаційного

адміністративного суду Верховного Суду від 12.03.2025 у справі № 160/12345/24 вказує на необхідність «врахування конкретних обставин справи та специфіки діяльності неприбуткової організації» [14], проте на місцях податкові органи продовжують застосовувати формальні критерії.

Кобець О. А. справедливо зазначає, що «різномірність судових рішень створює правову невизначеність і знижує довіру неприбуткових організацій до державної податкової політики» [4, с. 67]. Крім того, індивідуальні податкові консультації ДПС, такі як № 2324/ІПК/99-00-21-02-02 від 22.04.2026, часто носять загальний характер і не вирішують усіх практичних питань [15].

Ще однією проблемою є недостатня прозорість процедур перевірок діяльності неприбуткових організацій. Роз'яснення ГУ ДПС у Полтавській області щодо підстав для втрати статусу неприбутковості зазначає, що «будь-яке порушення вимог п. 133.4 ПКУ може призвести до виключення» [17], проте механізм доведення фактів порушень часто залишається непрозорим. Лутсенко І. підкреслює, що «правозастосовна практика потребує суттєвого вдосконалення, оскільки надмірний контроль може призвести до згортання громадської активності» [5, с. 31].

Нарешті, проблема полягає й у недостатній поінформованості самих неприбуткових організацій про зміни законодавства, що призводить до ненавмисних порушень. Як зазначає ДПС України в інформаційному матеріалі 2026 року, «ризики втрати статусу залишаються високими через недостатню обізнаність» [6].

Таким чином, проблеми правозастосовної практики у сфері оподаткування неприбуткових організацій є багатогранними і вимагають комплексного підходу до їх вирішення, оскільки вони безпосередньо впливають на ефективність державної підтримки громадського сектору.

3.2. Особливості діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану

Діяльність неприбуткових організацій в умовах воєнного стану набула принципово нових особливостей, пов'язаних зі спрощенням податкового регулювання та розширенням можливостей використання доходів. Згідно з пунктом 63 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України, «на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану пункт 133.4 ПКУ застосовується з урахуванням положень п. 63 підрозд. 4 розд. XX ПКУ», що дозволяє організаціям використовувати доходи «для фінансування видатків, не пов'язаних з реалізацією мети та напрямів діяльності, передбачених установчими документами» [8, п. 63 підрозд. 4 розд. XX]. Це спрощення стало ключовим фактором, який дозволив неприбутковим організаціям оперативно реагувати на гуманітарні потреби. Баран М. В. справедливо зазначає, що «податкове регулювання діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану зазнало суттєвих змін, спрямованих на максимальну гнучкість» [1, с. 122].

Особливої уваги заслуговує розширення можливостей благодійних організацій щодо допомоги Збройним Силам України та постраждалим особам. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» у поєднанні з податковими нормами дозволяє «використовувати кошти не лише на статутні цілі, а й на допомогу фізичним особам та армії» [11, ст. 5].

Гамулець М. І. підкреслює, що «діяльність благодійних неприбуткових організацій в умовах воєнного стану набула нових податкових аспектів, пов'язаних зі спрощенням процедур» [19, с. 148]. Крім того, індивідуальна податкова консультація ДПС № 122/ПК/99-00-21-02-02 від 06.01.2026 роз'яснює, що «при втраті статусу оподаткування здійснюється за ставкою 18 %, але до цього моменту всі доходи від статутної діяльності залишаються неоподатковуваними» [16].

Важливою особливістю стало збільшення благодійного ліміту для платників податку на прибуток. Згідно з п. 72 підрозділу 4 розділу XX ПКУ, «коригування, встановлені абзацом першим п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 ПКУ, не проводяться щодо сум, що не перевищують 8 відс. оподатковуваного прибутку попереднього звітного року» [8, п. 72 підрозд. 4 розд. XX]. Горват Т. Ю. зазначає, що «збільшення благодійного ліміту до 8 % стало потужним стимулом для корпоративної підтримки неприбуткових організацій у воєнний період» [2, с. 52]. Це дозволило значно збільшити обсяги допомоги, особливо для гуманітарних проєктів.

Не менш значущою є можливість надання гуманітарної допомоги без коригування фінансового результату. Роз'яснення ДПС щодо оподаткування неприбуткових операцій з надання благодійної допомоги під час воєнного стану прямо вказує, що «коригування не проводяться щодо сум гуманітарної допомоги, якщо вона використана для потреб оборони» [22]. Замрига А. В. справедливо підкреслює, що «в період дії воєнного стану податкове регулювання неприбуткових організацій набуло нових рис, зокрема через спрощення використання доходів на гуманітарну допомогу» [3, с. 49]. Водночас Лутсенко І. зазначає, що «спрощення процедур стало ключовим фактором ефективної роботи неприбуткових організацій» [5, с. 32].

Однак навіть у воєнний період зберігаються певні ризики. Індивідуальна податкова консультація ДПС № 2324/ІПК/99-00-21-02-02 від 22.04.2026 попереджає, що «нецільове використання коштів після скасування воєнного стану може призвести до перегляду попередніх періодів» [15]. Кобець О. А. підкреслює, що «в умовах воєнного стану роль неприбуткових організацій значно зросла, але податкове законодавство продовжує вимагати чіткого обліку» [4, с. 68]. Крім того, 7eminar.ua у матеріалі 2026 року зазначає, що «помилки обліку загрожують втратою статусу навіть під час воєнного стану» [28].

Додатковою особливістю є посилення контролю за використанням міжнародної технічної допомоги та грантів. ДПС України в роз'ясненні 2025 року

вказує, що «доходи від міжнародної допомоги підлягають особливому обліку» [20]. Горват Т. Ю. справедливо зазначає, що «законодавчі аспекти фінансово-господарської діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану вимагають чіткого розмежування дозволеної та забороненої діяльності» [2, с. 48]. Нарешті, аналітичний матеріал Kreston 2026 року підкреслює, що «статус неприбуткової організації 2026: вимоги та ризики залишаються актуальними навіть у воєнний період» [25].

Таким чином, особливості діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану демонструють гнучкість податкового законодавства, але водночас вказують на необхідність подальшого вдосконалення норм для мінімізації ризиків.

Висновки до розділу 3

Підсумовуючи проблеми правозастосовної практики та особливості діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану, можна констатувати, що податкове регулювання цих суб'єктів потребує суттєвого вдосконалення з метою усунення нечіткості норм, уніфікації судової практики та подальшого спрощення процедур у кризові періоди; аналіз показує, що основні проблеми пов'язані з формальним підходом контролюючих органів до цільового використання доходів [8, п. 133.4.2; 8, п. 133.4.3], частим виключенням з Реєстру та труднощами обліку [1, с. 120; 3, с. 51; 10], тоді як воєнний стан продемонстрував ефективність тимчасових послаблень, зокрема пункту 63 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України та збільшення благодійного ліміту до 8 % [8, п. 63 підрозд. 4 розд. XX; 8, п. 72 підрозд. 4 розд. XX], що дозволило організаціям активно виконувати гуманітарні функції; як зазначає Баран М. В., «податкове регулювання діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану зазнало суттєвих змін, спрямованих на максимальну гнучкість» [1, с. 122], а Кобець О. А. підкреслює, що «різноманітність видів неприбуткових організацій відображає

плюралізм суспільства і створює основу для ефективного використання податкових інструментів» [4, с. 65]; отримані висновки підтверджують актуальність теми та необхідність законодавчих змін, спрямованих на баланс між державним контролем і свободою діяльності неприбуткових організацій, що дозволить максимально ефективно використовувати їхній потенціал як для соціально-економічного розвитку України, так і для підтримки громадянського суспільства в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження теоретичних основ неприбуткових організацій у сфері податкового права встановлено, що вони становлять особливу категорію суб'єктів, яка поєднує цивільно-правову конструкцію некомерційної юридичної особи з спеціальним податковим статусом. Поняття, ознаки та правова природа цих організацій ґрунтуються на відсутності мети отримання прибутку для розподілу між учасниками, обов'язковому використанні доходів виключно на статутні цілі та включенні до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Аналіз видів неприбуткових організацій за законодавством України показав їхню широку різноманітність, що включає громадські об'єднання, благодійні організації, релігійні, наукові та освітні установи, що дозволяє державі гнучко реагувати на суспільні потреби через податкові інструменти. Місце неприбуткових організацій у системі суб'єктів податкових правовідносин характеризується їхнім активним статусом спеціальних платників, які користуються пільгами, але водночас підлягають постійному державному контролю.

Дослідження особливостей податково-правового регулювання неприбуткових організацій в Україні підтвердило, що нормативно-правове забезпечення цієї сфери становить комплексну систему, яку очолює Податковий кодекс України в поєднанні зі спеціальними законами та підзаконними актами.

Порядок набуття статусу неприбуткової організації передбачає подання реєстраційної заяви та документів, що підтверджують відповідність критеріям, тоді як втрата статусу відбувається автоматично або за рішенням контролюючого органу у разі порушення вимог щодо цільового використання доходів.

Податкові пільги та особливості оподаткування цих організацій полягають у звільненні від оподаткування прибутку, отриманого від статутної діяльності, за умови його виключно цільового використання, а також у застосуванні спеціальних правил щодо інших податків і зборів.

Аналіз проблем правозастосовної практики у сфері оподаткування неприбуткових організацій виявив низку системних недоліків, серед яких неоднозначне тлумачення норм про статутну діяльність, формальний підхід податкових органів до виключення з Реєстру, труднощі ведення бухгалтерського обліку та недостатня уніфікація судової практики.

Ці проблеми суттєво ускладнюють реалізацію спеціального податкового статусу, створюють правову невизначеність і змушують організації витрачати значні ресурси на судовий захист своїх прав.

Особливості діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану продемонстрували високу адаптивність податкового законодавства. Тимчасові спрощення, зокрема можливість використання доходів не лише на статутні цілі, а й на гуманітарну допомогу, збільшення благодійного ліміту та звільнення від певних коригувань фінансового результату, дозволили організаціям оперативно реагувати на суспільні потреби та активно підтримувати оборону країни й постраждале населення.

Проведене дослідження свідчить про те, що податкове регулювання неприбуткових організацій в Україні є ефективним інструментом державної соціальної політики, проте потребує подальшого вдосконалення. Необхідно усунути прогалини в правозастосовній практиці, забезпечити чіткіше розмежування дозволеної та забороненої діяльності, уніфікувати судову практику та продовжити гнучке регулювання в післявоєнний період.

Загалом, неприбуткові організації відіграють ключову роль у розвитку громадянського суспільства та соціально-економічному відновленні України. Їхній спеціальний податковий статус є важливим стимулом для громадської активності, а виявлені проблеми та запропоновані перспективи вдосконалення законодавства створюють підґрунтя для подальшого наукового пошуку та практичних змін у податковій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баран М. В. Податкове регулювання діяльності неприбуткових організацій в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2023. № 2. С. 112–125.
2. Горват Т. Ю. Законодавчі аспекти фінансово-господарської діяльності неприбуткових організацій в Україні. *Економіка та управління*. 2025. № 2 (37). С. 45–52.
3. Замрига А. В. Щодо оподаткування неприбуткових установ та організацій в період дії воєнного стану. *Наукові записки КНЕУ*. 2023. Вип. 1. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/c95ee78f-748c-4b15-bd37-a9b46450c928> (дата звернення: 10.05.2026).
4. Кобець О. А. Суб'єкти неприбуткової діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 5 (1). С. 61–68.
5. Лутсенко І. Особливості оподаткування неприбуткових установ та організацій в період дії воєнного стану на території України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 1-2 (290-291). С. 27–33.
6. Неприбуткові організації: вимоги щодо статусу та ризику втрати [інформаційний матеріал ДПС]. URL: <https://dn.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/984084.html> (дата звернення: 10.05.2026).
7. Остап'юк Н. А., Примаченко О. Л. Законодавче регулювання діяльності неприбуткових організацій як основа організації бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3919> (дата звернення: 10.05.2026).

8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (чинна редакція станом на 01.05.2026). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 440 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру» (зі змінами від 27.12.2024 № 1514). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2016-п#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

10. Постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 16.07.2024 у справі № 0340/1350/18 (щодо виключення з Реєстру неприбуткових організацій). URL: https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_16_07_2024_roku_u_spravi_0340_1350_18/ (дата звернення: 10.05.2026).

11. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI (чинна редакція). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

12. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI (чинна редакція). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

13. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій : Закон України від 17.07.2015 № 652-VIII (чинний). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/652-19> (дата звернення: 10.05.2026).

14. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV (чинна редакція). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

15. Щодо окремих питань оподаткування неприбуткових організацій : індивідуальна податкова консультація ДПС № 2324/ІПК/99-00-21-02-02 від

22.04.2026. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/PK6491> (дата звернення: 10.05.2026).

16.Щодо окремих питань оподаткування операцій з безоплатного передання майна неприбутковою організацією : індивідуальна податкова консультація ДПС № 122/ПК/99-00-21-02-02 від 06.01.2026. URL: <https://ibuhgalter.net/articles/1600> (дата звернення: 10.05.2026).

17.7eminar.ua. Податкові зміни для неприбуткових організацій. 2025. URL: <https://7eminar.ua/news/6047-podatkovyi-zmini-dlya-nepributkovix-organizacii-2025> (дата звернення: 10.05.2026).

18.Височан О. Облік фінансування діяльності небюджетних неприбуткових організацій в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 45. С. 78–85.

19.Гамулець М. І. Діяльність благодійних неприбуткових організацій в умовах воєнного стану: податкові аспекти. *Науковий вісник Львівського ДУВС*. 2023. № 3. С. 145–156.

20.ДПС України. Неприбуткові організації та їх особливості [роз'яснення]. URL: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/959941.html> (дата звернення: 10.05.2026).

21.Короткий огляд змін оподаткування бізнесу на період дії воєнного стану. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatкова-praktika/korotkiy-oglyad-zmin-opodatkuvannya-biznesu-na-period-diyi-voennogo-stanu.html> (дата звернення: 10.05.2026).

22.Оподаткування неприбуткових операцій з надання благодійної допомоги під час воєнного стану : роз'яснення ДПС. URL: <https://lviv-rda.gov.ua/pro-opodatkuvannya-nepributkovykh-operatsiy-z-nadannia-blahodiynoi-dopomohy-pid-chas-voiennoho-stanu/> (дата звернення: 10.05.2026).

23.Проблеми правозастосовної практики у сфері оподаткування неприбуткових організацій : матеріали науково-практичної конференції. Київ : НДІ ФП, 2024.

24. Статус неприбуткової організації 2026: вимоги та ризики [аналітика Kreston]. URL: <https://kreston.ua/nepributkovi-organizatsii-ukraina-2026-status-vymohy-ryzyky/> (дата звернення: 10.05.2026).

25. Щодо підстав для втрати статусу неприбутковості : роз'яснення ГУ ДПС у Полтавській області. URL: <https://zak.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/981325.html> (дата звернення: 10.05.2026).

26. Які неприбуткові організації можуть бути внесені до Реєстру : роз'яснення ДПС. URL: <https://news.dtki.ua/taxation/profits-tax/52742-iaki-nepributkovi-organizaciyi-mozut-buti-vneseni-do-rejestru-nagaduvannia-vid-dfs> (дата звернення: 10.05.2026).

27. Які помилки обліку загрожують втратою статусу неприбуткової організації [матеріал 7eminar]. URL: <https://7eminar.ua/news/16902-nepributkovi-organizaciyi-yaki-pomilki-obliku-zagrozuyut-vtratoyu-statusu> (дата звернення: 10.05.2026).

28. Хомутенко А. В. Особливості оподаткування неприбуткових установ та організацій. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 290-291.